

ASF i co dalej?

Aktualna sytuacja w zakresie ASF oraz nowe perspektywy walki z chorobą

Krzysztof Niemczuk¹, Maciej Frant², Anna Szczotka-Bochniarz²

¹Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

²Zakład Chorób Świń, Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

W czerwcu 2007 roku stwierdzono pierwszy przypadek afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terenie Gruzji. Po około 10 latach od zwalczenia choroby na kontynencie europejskim ASF stał się ponownie istotnym zagrożeniem dla produkcji trzody chlewnej w Europie. Siedem lat później wirus ASF (ASFV) rozprzestrzenił się na terenie Unii Europejskiej, powodując chorobę u dzików na Litwie oraz w Polsce. W ciągu kilku lat choroba wystąpiła w większości krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Rozprzestrzenianie się ASF nie ograniczało się jedynie do Starego Kontynentu, ale również sięgnęło Azji, w tym w lipcu 2018 roku Chin, w konsekwencji doprowadzając do eutanazji niemal 300 mln świń w samym Państwie Środka. Europejski rynek trzody chlewnej odczuł boleśnie skutki ASF, wraz z jego introdukcją do Belgii (2018) oraz Niemiec (2020). Pomimo niepokojących informacji z całego świata, dokumentujących wystąpienie ASFV na nowych obszarach, są również pozytywne doniesienia. Po pierwsze dwa kraje europejskie, a mianowicie Republika Czeska oraz Belgia, zwalczyły ASF i aktualnie są uznawane za wolne od choroby. W przypadku Czech walka trwała dwa lata, natomiast w przypadku Belgii – trzy. Oba kraje miały jednak tę przewagę, że przypadki ASF na ich terenach były skupione na ograniczonych obszarach, natomiast ASF nie występował w obszarze przygranicznym państw sąsiadujących. Sukces w walce z ASF odnieśli również Estończycy. Pomimo występowania ASF w populacji dzików w ich kraju, od 2020 roku OIE uznaje Estonię za kraj wolny od ASFV w populacji świń domowych. Drugim czynnikiem, dającym nadzieję na skuteczną walkę z ASF, są prace nad szczepionką. Obecnie naukowcy z całego świata,

z wielu zespołów badawczych: amerykańskich, chińskich, brytyjskich, niemieckich, hiszpańskich, w tym polskich, pracują nad skuteczną szczepionką przeciwko ASF. Badania są na różnych etapach zaawansowania, ale ostatnie prace naukowców amerykańskich oraz brytyjskich wskazują na duży postęp w tym zakresie (testy kliniczne w Wietnamie). Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, jako ośrodek naukowy, również prowadzi pilotażowe badania nad potencjalną szczepionką.

Począwszy od 2007 roku, ASFV opanował wiele krajów Europy i Azji, sięgając również znacznie oddalonych wysp zarówno na Pacyfiku (Filipiny), jak i Oceanie Atlantyckim (Republika Zielonego Przylądka) i pozostając przy tym ciągle aktywnym w Afryce. Pomimo opinii eksperckich z 2014 roku, ASF nie opanował Polski w jeden rok i dzięki wysiłkom służb weterynaryjnych oraz zwiększonej świadomości hodowców w zakresie bioasekuracji wciąż ponad połowa kraju jest wolna od choroby. Doświadczenie krajów, które zwalczyły ASF, oraz rozwój badań nad szczepionką napawają optymizmem i dają nadzieję na pozyskanie skutecznych strategii do walki z chorobą.